



SANDUKO

En forening der arbejder
for børns skolegang og
uddannelse i den
tredie verden

SANDUKO NYHEDSBREV FORÅR 2025

Kære alle Sanduko sponsorer og medlemmer, samt alle interesserede

Hvad betyder det for en hjælpeorganisation som Sanduko, at vores vores verden af i dag er totalt præget af en ny verdensorden? I en tid med allerstørste opmærksomhed rettet mod hele verdens politiske, humanitære og krigsramte brændpunkter forsøger vi i Sanduko under de nye betingelser og arbejdsudfordringer at navigere afsted med en fortsat udvikling af Steiner Skoler i Afrika. Finde nye kilder for midler i Europa, udvide netværket lokalt i Kenya trods vanskelige forhold begge steder. Europa står som bekendt med et nyt fokus med mange resurser i fremtiden til en enorm opgradering af militær oprustning, og i Kenya skaber den manglende USAID- hjælp fra USA omfattende problemer for humanitære fonde i Kenya.

Vi er meget taknemmelige for den meget støtte, vi får fra mange individuelle donorer og sponsorer her i Danmark. Taknemmelige for den stærke vilje til at hjælpe, også selv om vi lever i en verden med større risikoer økonomisk og også selv om, det måtte betyde afgørende afsavn personligt for giveren. Beundringsværdigt er det, at se mennesker, der måske på deres tredivte eller femogtyvende år, fortsætter med månedlige indbetalinger eller sponsorater til os. Det er en trofasthed, vi værdsætter og som giver os – på trods al uro - en bæredygtighed i vores udviklingsarbejde. Så TAK for sponsorater og store som små donationer til vores arbejde – og tak også for trofaste gamle og nye medlemskaber af Sanduko. (Foto : Blessing and Sarah fra 3.klasse på Mbagathiskolen)



Men først en vigtig information til Merkur Fond indbetalere.

BEMÆRK !

Sanduko indbetalere har mulighed for at få skattefradrag ved indbetaling til Merkur Fonden, der faciliterer skattefradragprocessen. Men det giver alle indbetalere et vigtigt opmærksomhedspunkt ! : Merkurfonden er underlagt skattefradragsloven; de ikke må oplyse os direkte om indbetalinger og indbetalere.

Dvs. vi får midlerne doneret fra Fonden, men vi har ikke en konto, som vi i Sanduko selv løbende kan følge.

Vi er derfor helt afhængige af, at I altid ved nye indbetalinger eller ændringer af tidligere, store som små, månedlige eller årlige, informerer os direkte via mail: sanduko@mail.tele.dk.

Eller på : 21356736

Den direkte besked fra jer gør os i stand til at have vores egne regnskabs- og navnelister, som vi monitorerer ud fra. Alt sammen for at jeres indbetalinger sikres brugt korrekt.

Dette er kun gældende for konto i Merkurfonden : 8401 - 1017906

Gælder ikke for vores almindelige konto i Andelskassen Merkur : 8401 – 1502717

Fra vores arbejde på Rudolf Steiner Skolen, Mbagathi, Nairobi, Kenya

Under covid-tiden var vores arbejde på Mbagathiskolen et decideret nødhjælps-arbejde; – nødhjælp til mad til de mest udsatte familier, nødhjælp til igen at kunne åbne skolen med de alle de mange dengang nødvendige restriktioner med afstand osv., f.eks. måtte al undervisning flyttet til store åbne nyindkøbte telte. Niveauet vi arbejder på nu er ikke direkte nødhjælps arbejde, men situationen er som beskrevet i indledningen præget af stor alvor, når det kommer til midler til at bære driften af Mbagathiskolen videre. Vi arbejder gennem 2025 -2026 med et såkaldt "cautious budget" – et "forsigtigt budget" – hvor alle udgifter skæres så meget ned som muligt og med en høj grad af prioritering af fundraising områder. Det indebærer f.eks. fuld fokus i disse måneder på at sikre madbudgettet for 2025 som en afgørende nødvendighed: uden skolemad, ingen skole er den meget klare trussel. De fleste af børnene får ikke den tilstrækkelige mad derhjemme, hvor familierne kæmper med at dække de mest basale fornødenheder. Skolen er vokset med en 10.klasse og flere nye små børn er kommet til, så elevantallet er p.t. på 430, samt en stab på omkring 60 medarbejdere, inkluderende daglejerne i farmen. Madbudgette er på godt 400.000 d.kr. . Rundet af omkring 6 kr per barn per dag. Der arbejdes samtidig på en styrkelse af egenproduktionen af grønsager i skolens egen farm, læs senere i nyhedsbrevet omkring vores "Sanduko Farm-projekt".

Al dette følges op af et stærkt forsøg på, at få alle forældre, om end de hører til de absolut mest fattige bosat i slumrens nød, til at yde blot lidt ind i det hele. Ikke i form af penge, men eksempelvis i form af at lære børnene at passe på deres skolesko og uniformer, som de får fra skolen; hvad der kan betyde besparelser for skolen. I Afrika er der et swahiliord – "Harambi "– der betyder: Vi trækker i den samme retning, vi giver alle vores del ind i løsningen af et problem. Det er det, vi forsøger. I Sanduko arbejder vi selvfølgelig fortsat på højtryk med også at finde sponsorer til børn. Sponsoraterne er en meget mere bæredygtig indtægt end al den løbende fundraising. Sponsoraterne kan der i vid udstrækning bygges på år efter år som en fast indtægtskilde for skolen.

Men alt sammen bygger det på afrikanske mennesker, mennesker der her på Mbagathiskolen år efter år yder deres bedste for at videreudvikle en skole for de mest underprivilegerede børn i det kenyanske samfund. Denne store opgave er det, der holder hele fællesskabet sammen. Ingen høje lønninger er mulige. Alle er det mennesker, der selv kæmper i deres eget liv for ikke at falde tilbage i fattigdom, alle mennesker der ikke har så meget, men som så samtidig oplever sig privilegerede og inspirerede af skolens stærke impuls at løfte børn og unges livs-skæbner og omstændigheder ind i en bedre fremtid. Hele dette billede af medarbejderstaben er måske vigtigt i læsningen af de næste 5 små artikler, hvor fortællingen og det skrevne ord er givet over til dem. Alle historier om menneskelig udvikling og håb.

Her følger 5 beskrivelser af menneskeskæbner på Mbagathiskolen i Nairobi

Lille Ethan Akuta

Ethan er blot 3 ½ år gammel. Han kom til skolens børnehave i januar fra meget fattige og underprivilegerede forhold med en enlig mor i slumrens nød. Ethan blev født alt for tidligt i den 27'vende uge kun vejende et kilo, hvad der har præget hele hans første barndom med megen sygdom og svaghed. Han var lille og tynd, da han nu kom til børnehaven, men det mest trykkende var, at han aldrig havde sagt et ord. Simpelt hen fuldstændig uden sprog, selvfølgelig til stor bekymring. Men hans børnehavelærer Millicent – se foto - kunne notere sig, at han virkelig lyttede til alle sangene og alle fortællingerne i børnehaven. Og til alles store forundring, sagde han pludselig og uventet sine første ord 6 uger efter hans start i børnehaven. Derhjemme, bestemt, men sikkert spørgende sin mor, om hun kunne være lidt mere stille: "Be quiet , Mum". "Vær stille, mor".

Nu er han videre, uge efter uge udviklende sine taleevner. Alle – selv også de andre små legekammerater i børnehaven klapper af Ethan og ser frem til, hvordan han mere og mere kan udtrykke sig selv ved hjælp af ord.



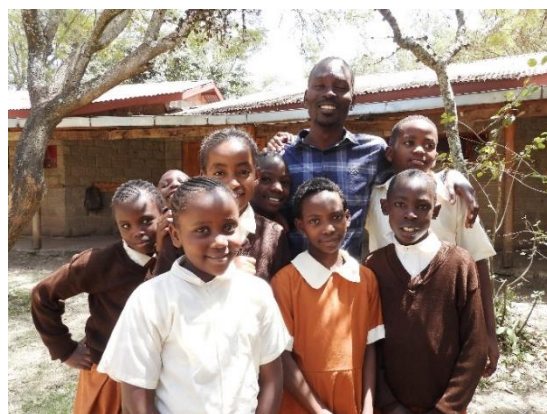
Og her klasselærer Wycliffe der skriver om skolen og hans arbejde i 4.klasse.

Han kalder det at være i : **En oase af læring, kærlighed og håb .**



plads for deres trivsel. I det øjeblik børnene træder gennem skolens grønne port, vækkes skolen til live. Det er et intenst øjeblik at følge – de varme knus, de glade genforeninger og den uudtalte forståelse af, at de vender tilbage til et sted, hvor de er elsket, værdsat og trygge. Alligevel ligger der bag disse lyse smil utallige kampe. De fleste af disse børn oplever ekstremt vanskelige situationer i hjemmet – stress, bekymring, frygt, angst, traumer, udækkede behov, ensomhed, sult og vrede, tristhed og håbløshed. For nogle er de byrder, de bærer, for tunge og traumatiserende til at en indlæring rigtig umiddelbart kan finde sted. Skolen tilbyder rådgivning og specialundervisning for at opbygge robusthed hos hvert enkelt barn. Vores skole er ikke kun et ud-

"Rudolf Steiner Skolen, Mbagathi, ligger blandt akacietræer og er en fredfyldt oase, der vækkes til live, når de mange skolebørn børn ankommer i starten af hvert semester. Skolen, stille og fredelig i ferierne, forvandler sig til et levende rum fyldt med latter, spænding og varme fra alle de unge hjerter, der er ivrige efter at lære. Deres smil, deres energi og deres entusiasme for at arbejde og at lære er virkelig inspirerende. Hvert barn bringer en unik historie med sig, og sammen skaber de et fællesskab, der trives med venskab, kreativitet og dyb kærlighed til hinanden. Mens skolen forbereder deres ankomst, fylder en særlig form for forventning luften. Lærere, boardingforældrene og alle skolens mange andre ansatte sætter al deres energi ind på at kunne byde børnene velkomne tilbage og sikre, at alt er på



dannelsessted; det er et fristed, hvor de finder tryghed, forståelse og en følelse af at høre til. Her kan de simpelthen være børn, - frie til at udforske, lære og drømme uden frygt. I løbet af dagen fordyber de unge elever sig i kreative og engagerende aktiviteter. Arbejdsbøgerne, fyldt med illustreret arbejde, fortæller historier om dedikation og fremskridt. I håndarbejdstimer bringer de deres fantasi til live gennem håndværk, vævning og andre færdigheder. Deres præsentationer, sange og kunstneriske udtryk er et vidnesbyrd om deres hårde arbejde og det helende miljø, der giver dem mulighed for at blomstre. Uddannelse på Rudolf Steiner Skole handler ikke kun om akademisk viden – det handler om at opbygge selvtillid, robusthed og håb for fremtiden.” Se Wycliffe med hans store klasse på 35 elever på foto, samt sammen med en lille gruppe.

10 og 15 år som ”boardingmødre” – skrevet henholdsvis af Pamela og Agnes. Godt er det at vide før læsningen af deres beretninger, at skolens boarding er fyldt til bristepunktet med elever, rent bogstaveligt kan der ikke ”skrues” flere køjesenge ind! Den samlede stab er på 4 boardingforældre. Altså 138 børn i alderen fra 3 til 16 år - dag og nat - og 4 boardingforældre, der tager sig af dem. En sådan normering ville vist næppe gå herhjemme!

Pamela : ”Det har rent menneskeligt været en utrolig tilfredsstillende rejse at tage sig af disse mange herlige børn på skolen i de sidste ti år. At se dem vokse og udvikle sig gennem årene har virkelig været højdepunktet i mit eget liv. Muligheden for at være en del af deres udvikling og være med til at give dem et trygt, nærende miljø har været utrolig givende. Selvfølgelig har rejsen ikke været uden udfordringer. De fleste af børnene kommer fra vanskelige og ustabile hjemmemiljøer, hvilket gør dem særligt udsatte. Ofte ankommer børnene til skolen med adfærdsproblemer, dårlig pleje, psykologiske kampe og mangel på rammer. Jeg yder omsorg, støtte og vejledning til børnene og hjælper dem med at klare udfordringer gennem tålmodighed og forståelse. Denne oplevelse har lært mig så meget og givet mig mulighed for at forbinde mig med dem på et dybere plan. Ved at anerkende deres individuelle behov og få dem til at føle sig værdsat, har jeg fundet det muligt at påvirke deres liv positivt. ” Det er Pamela på foto til venstre.



Agnes : ”At være ”boarding-forælder” har været en af de mest udfordrende, men alligevel givende oplevelser i mit liv. I de sidste femten år på skolen har jeg haft det privilegium at tage mig af børn fra 3 - 16 år. Denne rolle har givet mig et unikt perspektiv på forældreskab, hvilket har hjulpet mig med at udvikle tålmodighed og følelsesmæssig kontrol. Det har også lært mig vigtigheden af at være en positiv rollemodel, lære at være mere ansvarlig og opdrage disse børn, som om de var mine egne. Som forælder har jeg begået fejl, men jeg har lært af dem ved at søge vejledning hos kollegaer. Jeg har også lært værdien af at acceptere og anerkende kritik, hvilket har hjulpet mig med at vokse og forbedre mig. At være aktivt involveret i deres liv har givet mig mulighed for at forstå deres personlige kampe og oplevelser derhjemme. Mange af disse børn åbner op om deres liv og deler de udfordringer, de står over for i deres familier. Nogle udholder misbrug, andre oplever frustration eller omsorgssvigt, hvor nogle bliver alene i ferier eller sendt til at bo hos bedsteforældre,- alle kommer de fra stor fattigdom. Som forælder ser jeg det som mit ansvar at sørge for et kærligt og støttende miljø for disse børn og minde dem om, at uanset hvad de går igennem derhjemme, er de elskede og vigtige medlemmer af samfundet. Det er utroligt tilfredsstillende at se disse børn vokse, især ved at de kommer fra forskellige baggrunde. At være vidne til deres transformation til stærke individer, der lærer at passe på sig selv, giver mig håb for deres fremtid. Det er Agnes til højre.

21 år som kok på Mbagathiskolen – skrevet af Metha

”Jeg – Metha - kom til skolen i maj 2004 som kok og indkøber af al mad. Skolekøkkenet var dengang kun et 12x12 fods lille rum med en lille gaskoger, - det meste af maden blev derfor lavet udenfor på bål. Efter nogle år blev køkkenet udvidet med en stor brændeovn, der kunne rumme bagning op til 30 brød. Det var den tid, hvor skolen kun havde omkring 120 børn og 50 børn i boarding. Skolen blev mere og mere kendt hos mange trængende og fattige forældre, og skolen er vokset i takt med dette år efter år med mange flere børn, flere klasser, nu endda til og med 10.klasse. Også vokset med mange flere bygninger ikke mindst den store spise-sal, som også rummer vores nuværende store køkken med et stort brændekomfur til 3 kæmpestore gryder, en stor brændeovn til nu 100 brød osv.

Vores nuværende store bekymring er de hele tiden stigende priser på mad. Det betyder megen forsigtighed og omsorg med at købe varer, opbevare dem og sikre, at så meget som muligt af f.eks grønsager kommer fra vores farm. Madbudgettet bliver fulgt stramt, og vi følger en ugerytme med de forskellige retter. Med skolens nu 430 børn er der fuldstændigt fyldt til kapacitet, når børnene får deres mad i spisesalen, og de 138 boardingbørn senere også samles for at få deres aftensmad og morgenmad. Jeg har lært meget af de mange børn og holder af at være en del af at kunne give disse trængende børn sunde måltider og sunde grønne omgivelser. Jeg har også lært meget af hele fællesskabet i vores skole, det er et godt fællesskab med respekt og hjælpsomhed for hinanden – et sted, hvor man lærer at forstå hinanden.” Se foto af Metha.



Om vores Landbrugsprojekt på Mbagathiskolen



I de seneste Sanduko Nyhedsbreve har vi flere gange omtalt et spændende grønt udviklingsprojekt, som vi i Sanduko har fået midler til at gå i kast med, alt sammen ledet af Ole Hermansen fra vores Bestyrelse. Et initiativ omkring at etablere et større område med det såkaldte ”Syntropiske Landbrug” – en landbrugsform, hvor der med beplantning bygges et økosystem op, der selv balancerer lys, væde, varme og, hvor produktionen derved kan øges betydeligt.

Arbejdet med etablering af området tog sin begyndelse tidligt i januar. Den overordnede plan omfatter et område på ca. 3000 m², som skal udvikles i tre etaper over tre år. Det er således den første etape på 1000 m², finansieret af Sanduko, som er påbegyndt. Området har hidtil været

græsningsområde for skolens køer. Græsset og den hårde sorte ”cotton soil” er nu blevet brudt op, og området er blevet indhegnet til beskyttelse. Det omfattende arbejde med jordforbedring er også blevet færdiggjort; den eksisterende ikke så frugtbare jord blev blandes med ”red soil” samt kompost og kogødning. Ole var her i februar og deltog i det planlæggende arbejde . Se foto af Ole og farmer Francis i opstartsfasen med opmåling af land. Senere i marts kom 2 biodynamikere Rolf og Anne Bucher fra Tyskland for at bidrage med den nødvendige landbrugsfaglige støtte og konkret ”manpower” hjælp til at få hele jordstykket beplantet. Den allerede startede ”korte regnperiode” nu her i marts har velsignet de nyplantede planter med rigtig god opstart regn.



Sanduko- projektet omfatter også midler til kursusdage i syntropisk landbrug for farmer Francis og Judith, skoleleder. De første kurser blev afholdt i februar – kurser blev udbudt af en lokal organisation i det nord-vestlige Nairobi kaldet "ForrestFoods". Kurset blev gennemført med et rigtigt godt udbytte.

Projektets anden del, som omfatter en optimering af produktion i den eksisterende farm, er også påbegyndt. Det er en længere proces som indebærer overvågning af udbyttet fra de forskellige afgrøder, et samarbejde mellem køkken og landbrug, samt undersøgelse af anvendelse af produkterne, som kan dyrkes, mens skolens elever er på ferie, og det interne behov falder.

En helt anden type Sanduko aktivitet

Og som altid finder der mængder af en helt anden type Sanduko aktiviteter sted i skrivende stund her fra Kenya. Studiedage med lærerne, studiedage med interesserede i at fordybe Antroposofien og Steinerpædagogikken, "Leadership -Course" med ledelses- team'ene fra Steinerskolerne i Østafrika, "Indførende Kursus i Antroposofi" for Østafrikanske skoler, møder i EAA -Steiner-Waldorf School Association for Østafrika, alt sammen ledet af Troels Ussing. Al skolens fundraising- og sponsorship arbejde varetages af undertegnede sammen med sponsorteamet her på skolen og i samarbejde med Sanduko teamet derhjemme i DK, - Ole Hermansen og Sofie Novak Hansen.

Praktiske oplysninger

SPONSORAT – TYPER

Vi fortsætter med at kunne tilbyde 2 forskellige typer af sponsorater af skolebørn fra Mbagathiskolen, alle børn fra ekstreme livsomstændigheder fra Nairobis slumområder. Se de 2 efterfølgende foto fra et par hjemmebesøg.

Navngivet sponsorat: Du vil modtage foto af barnet, samt en beskrivelse af barnets livshistorie - og hvert år modtage nyt foto og opdatering omkring barnets udvikling i skolen. Der kan også etableres og opbygges kontakt mellem barnet og sponsoren.

Unavngivet sponsorat: Du dækker et barns skolegang præcist på samme måde og vil løbende gennem Nyhedsbreve m.m. blive opdateret omkring Mbagathiskolens samlede situation. For mange af vores sponsorer er dette en mere uforpligtende sponsorat-type, da man som sponsor ikke har den direkte kontakt med barnet.

Vejledende beløb for en dagskole-elev: 250 kr månedligt
Vejledende beløb for en kostskole-elev: 500 kr månedligt

Virksomheds- sponsorat

Som virksomhed, institution, skole, firma eller forening kan man blive sponsor til et skolebarn, et kostskolebarn eller give støtte projekter til udvikling af skolen.

Sponsorbarn - 6000 kr årligt
Kostskole – sponsorbarn - 12.000 kr. årligt
Projektstøtte - 8.000 kr.
Beløbene er vejledende.

Ønsker du et sponsorat kontakt da venligst Clara Ussing : sanduko@mail.tele.dk . Eller på tlf : 21356736
Adresse : Ibækvej 202, 7100 Vejle



Ønsker du at blive medlem af Sanduko : Indbetal det årlige kontingent på 200 kr til Sanduko's konto i Andelskassen Merkur : 8401 – 1502717 . Mærk indbetalingen med navn og mailadresse, samt med Kontingent 2024. Kontingenter er de eneste midler, der går til administration, derfor helt afgørende for vores virke og udviklingsmuligheder. Alt arbejde udføres 100 % frivilligt.



Konti i Andelskassen Merkur og Merkurfonden:

Som nævnt modtager Sanduko indbetalinger og donationer via 2 konti:

1. Ønsker du skattefradrag skal du anvende følgende konto i Merkur Fonden: 8401 – 1017906 . Mærk alle indbetalinger med navn, adresse, mailadresse, formål og CPR.nummer for skattefradragsprocessen. Og vigtigt ! husk altid at informere os direkte om overførsel. (Se side 2)
2. Ønsker du **ikke** skattefradrag skal du anvende Sandukos konto i Andelskassen Merkur: 8401 – 1502717. Mærk indbetalingen med navn, adresse, mailadresse og formål.

Nyhedsbrevet skrevet af Clara Ussing

(Foto : Blessing and Sarah siger farvel for nu !)

